

Αθήνα, 6 Σεπτεμβρίου 2013
Αρ. Πρωτ. Γρ. Συν. 32

Θέμα: Συνεργασία επί του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση

Αξιότιμη κυρία Υφυπουργέ,

Σε συνέχεια της από 23.8.2013 επιστολής σας με την οποία ζητάτε τις απόψεις μας για την διαμόρφωση και επικαιροποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση, θέτουμε υπόψιν σας τα εξής:

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως Ανεξάρτητη Αρχή με αντικείμενο τη διαμεσολάβηση σε ζητήματα κακοδιοίκησης και παραβίασης της νομιμότητας, έχει πολλές φορές επισημάνει την ανάγκη ενίσχυσης της διαφάνειας στη δράση του Δημόσιου Τομέα, τόσο για την βελτίωση της επικοινωνίας του πολίτη στις καθημερινές συναλλαγές του με τη Διοίκηση, όσο και για την ενίσχυση του ελέγχου (έμμεσου ή άμεσου) στους τομείς εκείνους οι οποίοι εμφανίζουν υψηλή επικινδυνότητα για πράξεις διαφθοράς.

Στο πλαίσιο αυτό, θα επιθυμούσαμε να θέσουμε υπόψιν μας αφενός κάποιες παρατηρήσεις επί των στόχων που έχουν τεθεί στο Ελληνικό Σχέδιο Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση (Α) και αφετέρου κάποιες επισημάνσεις αναφορικά με την πορεία υλοποίησης των ήδη αναληφθεισών δεσμεύσεων (Β):

Α. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΤΕΘΕΙ

Στο πλαίσιο των γενικότερων στόχων οι οποίοι περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση, οι στόχοι θα πρέπει να εξειδικευθούν σε συγκεκριμένες δράσεις και χρονοδιαγράμματα. Με τον τρόπο αυτό θα μπορεί να ελεγχθεί η υλοποίησή τους και να μετρηθούν τα αποτελέσματα και μάλιστα σταδιακά. Έτσι, θα δημιουργηθεί και ένας ευέλικτος μηχανισμός παρακολούθησης, που θα μπορεί να παρεμβαίνει σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.

Η διαμόρφωση των στόχων ανά τομέα δράσης θα βοηθούσε την προσαρμογή τους και κατά συνέπεια την αποτελεσματικότητα της σχεδιαζόμενης πολιτικής, κυρίως όταν αυτή καλείται να εφαρμοστεί σε τομείς ιδιαίτερα ευάλωτους σε αδιαφανείς διαδικασίες και διαφθορά. Περαιτέρω, θα πρέπει να υπάρξουν στόχοι και δράσεις που να αφορούν πεδία της διοίκησης στα οποία έχει καταγραφεί εκτεταμένη διαφθορά (πολεοδομίες, ασφαλιστικά ταμεία, νοσοκομεία, ΟΤΑ, κλπ). Για παράδειγμα, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει

ήδη σχετικά προτείνει¹ τη δημοσιοποίηση (π.χ μέσω ανάρτησής τους στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ) των πινάκων όπου καταγράφονται οι εξοφληθείσες απαιτήσεις των δημοσίων φορέων προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της σειράς εξόφλησης.

Περαιτέρω, από την εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη θεωρούμε ότι κάποιες ειδικότερες δράσεις που θα μπορούσαν να αναληφθούν είναι οι ακόλουθες:

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ

Θα πρέπει σχετικά να επισημανθεί και ότι βάσει της (κατά το άρθρο 25 § 1 εδαφ. γ' του Συντάγματος αρχής της) τριτενέργειας των δικαιωμάτων του αναφέρεσθαι και της πληροφόρησης που κατοχυρώνουν τα άρθρα 10 και 5^Α του Συντάγματος, καθώς και βάσει των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του ν. 1943/1991 και 12 και 16 του ν. 1599/1986, οι υποχρεώσεις απάντησης σε αίτηση και χορήγησης εγγράφων στους ενδιαφερόμενους δεσμεύουν και τους φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα. Επιπλέον και οι διατάξεις του ν.3861/2010 που ρυθμίζουν τους φορείς οι πράξεις των οποίων πρέπει να αποστέλλονται στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ, συμπεριλαμβάνουν και τους φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα.

Παρόλα αυτά, ο Συνήγορος του Πολίτη δέχεται αναφορές από πολίτες που διαμαρτύρονται για φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα οι οποίοι αρνούνται την χορήγηση εγγράφων με την αιτιολογία ότι δεν υπάγονται στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Κατά συνέπεια, προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια και η ακεραιότητα και για τους φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για αποσαφήνιση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου και για πλήρη εφαρμογή του, ώστε να απαλειφθούν τα φαινόμενα αυτά και να υλοποιηθεί η απαίτηση δημοσιότητας της διοικητικής δράσης και ανοικτής πρόσβασης στην πληροφορία.

Προς την κατεύθυνση αυτή η Αρχή σας έχει πρόσφατα υποβάλει² μία σειρά συγκεκριμένων προτάσεων όπως:

- Επέκταση του πεδίου εφαρμογής του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας στα κρατικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, στις δημόσιες επιχειρήσεις, στις επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και στις επιχειρήσεις των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, τουλάχιστον για ζητήματα που αφορούν την

¹ Βλ. σχετικά σελ. 12 της από Ιουλίου 2013 Ειδικής Έκθεσης με θέμα «Εμπόδια στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και προτάσεις για την ενίσχυσή της. Μέρος Πρώτο: Η δημοσιονομική διάσταση», που εστάλη και προς τον Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με το με αρ. πρωτ. Φ.1000.2/30251/2013/25.7.2013 έγγραφό μας.

² Βλ. σελ. 3 επ. της από Ιουλίου 2013 Ειδικής Έκθεσης με θέμα «Προτάσεις Βελτίωσης – Απλοόστευσης Διοικητικών Διαδικασιών», που σας εστάλη με το με αρ. πρωτ. Φ.1000.2/29468/2013/19.7.2013 έγγραφό μας.

υποχρέωση απάντησης σε έγγραφη αίτηση (άρθρο 4 παρ. 1), την πρόσβαση σε έγγραφα (άρθρο 5), την τήρηση πρωτοκόλλου υπηρεσίας και τη χορήγηση βεβαίωσης για την καταχώριση εγγράφου (άρθρο 12).

- Προσθήκη ρητής διάταξης στο ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) για την υποχρέωση των νομικών προσώπων των ΟΤΑ να απαντούν στα αιτήματα των πολιτών και να χορηγούν έγγραφα, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.
- Τροποποίηση του περιεχομένου των Χαρτών Υποχρεώσεων προς τον Καταναλωτή (Χ.Υ.Κ.) με στόχο την ενιαία αντιμετώπιση ορισμένων βασικών ζητημάτων της διοικητικής διαδικασίας (προθεσμίες, πρόσβαση σε έγγραφα κ.λπ.) για τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κατά το πρότυπο του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.
- Συστηματοποίηση και κωδικοποίηση διατάξεων περί πρόσβασης σε έγγραφα και πληροφορίες φορέων του δημόσιου τομέα.
- Ενεργοποίηση ν.3448/2006 περί περαιτέρω χρήσης πληροφοριών του δημόσιου τομέα και έκδοση Π.Δ/τος για την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα (άρθρο 14 «Κώδικας πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα»).
- «Κωδικοποίηση» και ανάρτηση στο Διαδίκτυο: α) ειδικών διατάξεων που προβλέπουν προθεσμίες διεκπεραίωσης υποθέσεων μικρότερες της γενικής προθεσμίας των πενήντα [50] ημερών του Κ.Δ.Δ. και β) διατάξεων Κ.Υ.Α. με τις οποίες ορίζονται διαφορετικές προθεσμίες για τη διεκπεραίωση υποθέσεων, διότι τούτο επιβάλλεται από ειδικούς λόγους.
- Πληροφόρηση πολίτη για το χρόνο διεκπεραίωσης της υπόθεσής του με τη χορήγηση στοιχείων για την προβλεπόμενη προθεσμία και τη δυνατότητα αναφοράς στην αρμόδια επιτροπή για την καταβολή χρηματικής αποζημίωσης σε περίπτωση καθυστέρησης. Αν η αίτηση υποβάλλεται από τον πολίτη ταχυδρομικά ή με τηλεομοιοτυπία, να υποχρεούται η υπηρεσία να του στείλει σημείωμα με τα ανωτέρω στοιχεία.
- Αποσαφήνιση κανονιστικού πλαισίου και απάλειψη από τις Κ.Υ.Α. - με τις οποίες προβλέπονται διαφορετικές προθεσμίες για τη διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών - της εξάρτησης από αβέβαια γεγονότα ή αξιολογικές κρίσεις.
- Σύνταξη εγκυκλίου από το Υ.Δ.Μ.&Η.Δ. με οδηγίες εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 10 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ώστε να μην παραβιάζονται οι προθεσμίες για τη δράση της διοίκησης, με επίκληση του ενδεικτικού χαρακτήρα τους.
- Θέσπιση προθεσμιών για την αποδοχή ή μη των γνωμοδοτήσεων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) από τα αρμόδια όργανα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η έλλειψη διαφάνειας και η διαφθορά έχουν επανειλημμένα επικριθεί ως ανασταλτικοί παράγοντες και για την προσπάθεια δημιουργίας ενός υγιούς και ανταγωνιστικού αναπτυξιακού περιβάλλοντος, που θα αποτελέσει το έναυσμα για την ουσιαστική έξοδο της χώρας από την κρίση.

Σε ό,τι αφορά τις επιχειρήσεις, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει συχνά ασχοληθεί με το ζήτημα της έλλειψης διαφάνειας των συναλλαγών των επιχειρηματιών με τους δημόσιους φορείς.

Ειδικότερα, από τη διερεύνηση αναφορών σχετικά με τη διαδικασία κατάθεσης και έγκρισης επενδυτικών προτάσεων προκύπτει συχνά πλημμέλεια ή ανυπαρξία αιτιολόγησης απορριπτικών αποφάσεων επιχειρηματικών σχεδίων, έλλειψη σωστής πληροφόρησης, ακόμη και απώλεια δικαιολογητικών, μεγάλη καθυστέρηση στην έγκριση ή απόρριψη επενδυτικών προτάσεων, με αποτέλεσμα την καλλιέργεια κλίματος αβεβαιότητας στην αγορά και ύπαρξη θυλάκων διαφθοράς στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επαναλαμβάνει εν προκειμένω μία σειρά προτάσεων που έχει ήδη πρόσφατα θέσει υπόψιν σας και συγκεκριμένα³:

- να παρέχεται πληροφόρηση των ενδιαφερομένων για τις διαδικασίες-στάδια κρίσης,
- να υπάρχει εξατομικευμένη αιτιολογία επί της επιλεξιμότητας και βαθμολογίας των επενδυτικών προτάσεων,
- να προβλέπονται επακριβώς τα στάδια διαδικασίας και κρίσης για όλα τα επενδυτικά σχέδια,
- να καταγράφονται ηλεκτρονικά τα υποβληθέντα δικαιολογητικά, ώστε σε περίπτωση απώλειάς τους να είναι δυνατή η αναζήτησή τους, όπως επίσης να γίνεται άμεσα ανασύσταση φακέλου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις,
- να δημιουργηθεί ηλεκτρονική βάση δεδομένων, όπου θα μπορεί να ενημερωθεί ο ενδιαφερόμενος επιχειρηματίας για τα στάδια διαδικασίας και κρίσης των επενδυτικών σχεδίων.

Τέλος, θα πρέπει να σημειώσουμε και ότι ο Συνήγορος του Πολίτη είναι πρόθυμος να συνεισφέρει στον εμπλουτισμό των ήδη υπάρχουσών ιστοσελίδων που παρέχουν πληροφορίες προς τους Πολίτες.

Για παράδειγμα, σε ό,τι αφορά την Κυβερνητική Πύλη ΕΡΜΗΣ η Αρχή θα μπορούσε να συμβάλλει μέσω διάχυσης πορισμάτων, συνόψεων διαμεσολάβησης, καλών πρακτικών κλπ.

Επίσης, αναφορικά με την GeoData ο ΣΤΠ μπορεί, μετά από κατάλληλες επεξεργασίες, να δημοσιοποιήσει στοιχεία των αναφορών δίδοντάς τους 'χωρική αναφορά' (π.χ. «περιοχή προβλήματος/είδος προβλήματος/ελεγχόμενη υπηρεσία»). Επίσης μέσω της Δράσης αυτής θα

³ Βλ. σελ. 24 επ. της προαναφερθείσας από Ιουλίου 2013 Ειδικής Έκθεσης με θέμα «Εμπόδια στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και προτάσεις για την ενίσχυσή της. Μέρος Πρώτο: Η δημοσιονομική διάσταση», που εστάλη και προς τον Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με το με αρ. πρωτ. Φ.1000.2/30251/2013/25.7.2013 έγγραφό μας.

μπορούσε να εξεταστεί η χρηματοδότηση προγράμματος «καθορισμού γραμμής αιγιαλού για το σύνολο της Ελληνικής ακτογραμμής».

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΗΔΗ ΑΝΑΛΗΦΘΕΙΣΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ

Σε ό,τι αφορά την εξέλιξη των ήδη αναληφθεισών δεσμεύσεων, θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι ο Συνήγορος του Πολίτη παρακολουθεί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον κάθε εξέλιξη στον τομέα ενίσχυσης της διαφάνειας, όπου εντάσσονται και οι δράσεις για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση.

Είχαμε, μάλιστα, πρόσφατα την ευκαιρία⁴ να σας εκφράσουμε αναλυτικά τις προτάσεις μας αναφορικά με τα θέματα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, οι οποίες έχουν ως εξής:

- Ενοποίηση και διαλειτουργικότητα των βάσεων δεδομένων του δημοσίου τομέα, καθώς και παροχή δικαιώματος πρόσβασης πιστοποιημένων χρηστών στα δεδομένα των βάσεων, ώστε όλα τα δεδομένα που αφορούν τον πολίτη και είναι αναγκαία για τη διεκπεραίωση μιας διοικητικής διαδικασίας να είναι άμεσα διαθέσιμα σε κάθε φορέα που συμμετέχει στα επιμέρους στάδια μέχρι την ολοκλήρωσή της.
- Διασύνδεση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας των ΚΕΠ (kep.gov.gr) με το πληροφοριακό σύστημα TAXIS.
- Διασύνδεση επιμέρους βάσεων δεδομένων οχημάτων για τη δημιουργία ενιαίου «Μητρώου Οχημάτων».
- Ηλεκτρονική διασύνδεση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας των ΚΕΠ (kep.gov.gr) με τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων ληξιαρχείων των δήμων, ώστε να χορηγείται άμεσα το πιστοποιητικό στον αιτούμενο πολίτη.
- Ενιαίος προσδιορισμός των αποδεικτικών μέσων μόνιμης εγκατάστασης για τη χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας και δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου μόνιμων κατοίκων.
- Τυποποίηση των διοικητικών διαδικασιών και των διοικητικών εγγράφων με τη δημιουργία υποδειγμάτων διαθέσιμων σε κάθε ενδιαφερόμενο μέσω Διαδικτύου.
- Λίστα απαιτούμενων δικαιολογητικών για τη διεκπεραίωση επιμέρους διοικητικών διαδικασιών (Checklist), στο πρότυπο της διαδικασίας διεκπεραίωσης αιτημάτων των πολιτών μέσω των ΚΕΠ.
- Επικαιροποίηση και ενημέρωση των πληροφοριών που διατίθενται σε κοινή χρήση μέσω των δικτυακών τόπων του Δημοσίου, ώστε να διασφαλίζεται η πληρότητα, η εγκυρότητα, η νομιμότητα και εν γένει η ποιότητα των πληροφοριών αυτών.

⁴ Βλ. σελ. 9 επ. της από Ιουλίου 2013 Ειδικής Έκθεσης με θέμα «Προτάσεις Βελτίωσης – Απλούστευσης Διοικητικών Διαδικασιών», που σας εστάλη με το με αρ. πρωτ. Φ.1000.2/29468/2013/19.7.2013 έγγραφό μας.

- Αναγραφή των εκδόσεων με επισήμανση τυχόν αλλαγών και μεταβολών στην ισχύουσα νομοθεσία και διαδικασία, όταν αναρτάται νέο πληροφοριακό υλικό στους δικτυακούς τόπους του Δημοσίου.
- Δημιουργία ενιαίας νομικής βάσης κανονιστικών διατάξεων, εγκυκλίων κ.λπ. ώστε το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο να είναι άμεσα προσβάσιμο σε κάθε ενδιαφερόμενο.
- Πλήρης ενεργοποίηση, λειτουργία και διαρκής ενημέρωση της Εθνικής Πύλης Δημόσιας Διοίκησης ermis (www.ermis.gov.gr) που σχεδιάστηκε ως ενιαία Κυβερνητική Διαδικτυακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης.
- Ενίσχυση «φιλικότητας» δικτυακών τόπων φορέων του Δημοσίου, με τη δημιουργία πλήρων, επικαιροποιημένων και φιλικών προς το μέσο χρήστη ιστοσελίδων φορέων του Δημοσίου με ενιαία μορφή, καθώς και ευρετηρίαση και παροχή υπηρεσιών καταλόγου και αναζήτησης, ώστε να διευκολύνεται και να επιτυγχάνεται η πρόσβαση σε χρήσιμη και οργανωμένη πληροφορία μέσω του Διαδικτύου.

Κατά τα λοιπά, θα επιθυμούσαμε να σας εκθέσουμε τα ακόλουθα:

ΣΤΟΧΟΣ: ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Σκοπός 1: Αύξηση του αριθμού των νομοθετικών πράξεων που διέρχονται την διαδικασία διαβούλευσης μέσω διαδικτύου

Εν προκειμένω όπως προκύπτει από την σχετική ιστοσελίδα, είναι αναγκαία και η αύξηση του αριθμού των προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος που δημοσιεύονται στο οregon. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2011 δημοσιεύθηκαν μόνο 2 προσκλήσεις, το 2012 καμία και το 2013 επίσης μόνο 2. Κατ' ουσίαν, δηλαδή, η συγκεκριμένη λειτουργία έχει αδρανοποιηθεί.

Σκοπός 2: Αξιοποίηση των σχολίων και των προτάσεων των πολιτών

Όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα «οι αρμόδιοι συνεργάτες κάθε υπουργείου διαβάζουν και εγκρίνουν τη δημοσίευση των εισερχόμενων σχολίων (moderation)». Όμως, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η δυσπιστία όσων ενδιαφέρονται να δημοσιεύσουν σχόλιο, σκόπιμη θα ήταν η γνωστοποίηση των κριτηρίων αποκλεισμού των σχολίων (π.χ. ότι δεν δημοσιεύονται υβριστικά σχόλια, σχόλια άσχετα με το περιεχόμενο της διαβούλευσης και ασαφή ή σχόλια που έχουν ρατσιστικό, ομοφοβικό κλπ περιεχόμενο).

ΣΤΟΧΟΣ: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Σκοπός 1: ενίσχυση της λειτουργικότητας του Προγράμματος Διαύγεια

Αναφορικά με την ιστοσελίδα <http://et.diaugeia.gov.gr> θα πρέπει να επισημάνουμε την αδυναμία εμφάνισης των συσχετιζόμενων εγγράφων που αφορούν το ίδιο ζήτημα, ώστε όποιος αναζητεί την πληροφορία να αποκτά άμεσα πλήρη εικόνα της πορείας μιας υπόθεσης (εγκριτικά έγγραφα,

αποφάσεις επί ενστάσεων, τυχόν ανακλήσεις κλπ). Ιδιαίτερα χρήσιμη θα ήταν σχετικά η επισήμανση ότι συγκεκριμένο έγγραφο ανήκει σε ορισμένη «οικογένεια εγγράφων», με link που να παραπέμπει άμεσα στα έγγραφα αυτά.

Περαιτέρω, θα θέλαμε να επισημάνουμε και ότι ο Συνήγορος του Πολίτη έχει δεχθεί επανειλημμένα αναφορές με τις οποίες οι πολίτες διαμαρτύρονταν διότι η διοίκηση είχε προβεί σε εκτέλεση πράξεων παρόλο που αυτές δεν είχαν αναρτηθεί προηγουμένως στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ (κατά παράβαση του άρθρου 4 του ν. 3861/2010). Σκόπιμη θα ήταν εν προκειμένω η θέσπιση σαφούς χρονικού ορίου εντός του οποίου πρέπει να γίνεται η ανάρτηση της πράξης στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ (ώστε η διοίκηση να μην καλύπτεται πίσω από την διακριτική ευχέρεια που της αφήνει η λέξη «άμεσα») και η αυστηροποίηση των προβλεπόμενων συνεπειών για τους παραβάτες.

Επίσης, επειδή συχνά οι φορείς αποδίδουν την καθυστέρηση σε τεχνικά προβλήματα ή σε φόρτο εργασίας του συστήματος υπολογιστών, είναι αναγκαία η αναβάθμιση του συστήματος ώστε να ανταποκρίνεται στις αυξημένες απαιτήσεις χρήσης.

Καθόσον αφορά την διαφάνεια στο πεδίο των προσλήψεων έχει παρατηρηθεί και ότι πολλοί φορείς δεν απαντούν εγγράφως σε ενστάσεις πολιτών με το σκεπτικό ότι τα αποτελέσματα εξέτασης των ενστάσεών τους, δηλαδή τα σχετικά πρακτικά, αναρτώνται στη Διαύγεια. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ανάρτηση στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ δεν υποκαθιστά τις υποχρεώσεις πρόσβασης στα έγγραφα σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και στις λοιπές σχετικές διατάξεις (άρθρο του ν. 1943/1991 και άρθρο του ν. 1599/1986).

Σκοπός 2: Επέκταση της δράσης ανοιχτής διάθεσης φορολογικών δεδομένων

Η επέκταση της δράσης αυτής πρέπει να διενεργηθεί στο πλαίσιο των διατάξεων που προβλέπουν το ειδικό φορολογικό απόρρητο και θέτουν τα όρια των φορολογικών στοιχείων που καλύπτονται από αυτό. Η επίκληση του φορολογικού απορρήτου από την πλευρά της φορολογικής διοίκησης οδηγεί πολλές φορές σε αμφισβητήσεις ως προς την ανεξάρτητη και αμερόληπτη δράση της τελευταίας και δημιουργεί ευκαιρίες διαπλοκής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει εκφράσει επανειλημμένα τη θέση ότι το φορολογικό απόρρητο προστατεύει τον πολίτη από άσκοπη έκθεση των προσωπικών του οικονομικών δεδομένων και για το λόγο αυτό η έκθεση των φορολογικών στοιχείων για σκοπούς άσχετους με αυτούς του ελέγχου, δεν κρίνεται σκόπιμη. Οι εξαιρέσεις φορολογικών δεδομένων από το ειδικό απόρρητο πρέπει να είναι οι απολύτως απαραίτητες και να προβλέπονται στις σχετικές διατάξεις. Στο πλαίσιο αυτό ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (άρ. 85 ν.2238/1994), ορίζει ότι δεν συνιστούν φορολογικό απόρρητο **το ονοματεπώνυμο, ο τίτλος και τα λοιπά στοιχεία των φορολογούμενων, το καθαρό εισόδημα από τις κατηγορίες Δ και Ζ (εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις και ελεύθερα επαγγέλματα), το συνολικό καθαρό εισόδημα, το οποίο υπόκειται σε φορολογία καθώς και ο φόρος που αναλογεί σε αυτό.**

Οι κοινοποίηση των παραπάνω στοιχείων, στο μέτρο και με το μέσο που αυτό εξυπηρετεί τις ανάγκες του ελέγχου της φοροδιαφυγής, θα ενίσχυε την διαφάνεια στον τομέα της φορολογικής διοίκησης, στο πλαίσιο του σεβασμού των δικαιωμάτων του πολίτη.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση ή/και περαιτέρω πληροφορία,

Με τιμή

Καλλιόπη Σπανού

Η Συνήγορος του Πολίτη